

Opdrachten

Hoofdstuk 1, Wat is syntaxis? (pp. 1-32)

1. In § 1.1.1 wordt besproken dat dialecten niet minder ‘logisch’ zijn dan de standaardtaal. In de rijtjes hieronder zie je zgn. reflexiefpronomina (wederkerende voornaamwoorden) in het Algemeen Nederlands en in een Brabants dialect:

Algemeen Nederlands: <i>mezelf</i>	Brabants: <i>m'n eige</i>
<i>jezelf</i>	<i>je eige</i>
<i>zichzelf</i>	<i>z'n eige</i>
<i>zichzelf</i>	<i>d'r eige</i>
<i>onszelf</i>	<i>ons eige</i>
<i>julliezelf</i>	<i>jullie eige</i>
<i>zichzelf</i>	<i>hun eige</i>

Beantwoord de volgende vragen:

- hoe zijn de reflexiefpronomina in de twee dialecten (Algemeen Nederlands en Brabants) gevormd?
- welk paradigma (= rijtje) is regelmatiger?
- in welk dialect kun je meer nuances aanbrengen als je een reflexiefconstructie (een zin van het type *Kim ziet zichzelf*) wilt maken?
- is één van de twee dialecten logischer dan de andere?

2. In § 1.1.2 wordt besproken dat taalverandering van alle talen en van alle tijden is. Taalkundigen veroordelen het verschijnsel dus niet, maar proberen precies te definiëren welke verandering zich voordoet. Hieronder staan drie gevallen van taalverandering; beschrijf zo exact mogelijk wat er gebeurt.

(1.2) *Engels*

a. It is a hot day, isn't it?	→	It's a hot day, init?
b. I can come, can't I?	→	I can come, init?
c. We still lost in the end, didn't we?	→	We still lost in the end, init?

(1.3) *Engels*

interesting — more interesting	→	interesting — more interesting
funny — funnier	→	funny — more funnier

(1.4) *Nederlands* → *Afrikaans*

dit ding	→	hierdie ding
dat ding	→	daardie ding

3. Geef zo exact mogelijke glossen van de volgende Nederlandse zinnen. Ga als volgt te werk: a) breng streepjes die de affixen scheiden van de rest van het woord; b) geef voor elk element aan welke van de kenmerken die in §§ 1.2.2.2-1.2.2.3 besproken worden (persoon, getal, tijd) aanwezig zijn en benoem deze kenmerken zo exact mogelijk; c) gebruik daarbij de codes en afkortingen uit de lijst afkortingen op pagina v; d) de lexicale elementen kun je ongeglost laten of vertalen in een neutrale taal zoals het Engels.

- (1.5) a. Wij wandelden die zondag over de prachtige Brabantse landwegen
 b. Ik had 't 'm willen zeggen
 c. Zijn dat mijn boeken of de jouwe?

4. Van de volgende werkwoorden uit het Chaha (een Semitische taal uit Ethiopië) geef ik alleen de glossen. Gevraagd wordt een vertaling. Je zult zien dat in het Chaha de kenmerken persoon en getal apart worden weergegeven. Er is maar één argument, het subject, dat (toevallig) altijd vrouwelijk is. Het teken $\emptyset$ geeft aan dat het betreffende affix 'nul' is, zoals het enkelvoud-affix in het Nederlands 'nul' is (d.w.z. klankloos). Maak gebruik van de informatie in §§ 1.2.2.2 - 1.2.2.3, en van de lijst afkortingen op p. v. Bijvoorbeeld:

ni-səβin-nə- $\emptyset$

1-breken-PL-PRES

vertaling: wij breken

- (1.6) a. səpər-xi-ma-m
 breken-2-PL-PAST

- b. tɨ-səβr-əma- $\emptyset$
 2-breken-PL-PRES

- c. səpər-əč- $\emptyset$ -m
 breken-3-SG-PAST

- d. yɨ-səβr-əma- $\emptyset$
 3-breken-PL-PRES

5. De volgende zinnen hebben meer dan één betekenis. Bekijk pagina 31-32, en probeer op dezelfde manier als daar is aangegeven te laten zien dat de twee betekenissen van de zinnen in (1.7) corresponderen met twee verschillende structuren.

- (1.7) a. De jongens zagen de man met de verrekijker
b. Jan houdt van die vette duiven

6. De onderstaande zinnen zijn uit het Maleis. Ga ze één voor één langs, en noteer zoveel mogelijk verschillen met het Nederlands. Let vooral op de persoonlijk voornaamwoorden (woordjes als *ik, jij, hij*, etc.).

- (1.8) a. Saya sayang dia
ik houden.van hij/zij
'Ik houd van hem/haar.'
- b. Dia sayang saya
hij/zij houden.van ik
'Hij/zij houdt van mij.'
- c. Kawan saya doktor
vriend ik dokter
'Mijn vriend is dokter.'
- d. Buku ini mahal
boek dit duur
'Dit boek is duur.'
- e. Buku-buku itu murah
boek-PL dat goedkoop
'Die boeken zijn goedkoop.'
- f. Maria membeli sepasang kasut untuk saya
Maria kocht paar schoen voor ik
'Maria kocht een paar schoenen voor mij.'

Hoofdstuk 2, Woordklassen (pp. 33-73)

1. De krantenkop in (2.1) kan net als de Engelse in § 2.1.3 op meerdere manieren gelezen worden. Waar zit hem de dubbelzinnigheid? Laat zien dat het woord in kwestie in de twee lezingen tot verschillende woordklassen behoort.

(2.1) Besproeiing verzilt water volstrekt onnodig

2. In § 2.2.2.2 wordt gesproken over de semantische en syntactische functies van de naamwoordgroep. Meestal wordt de semantische rol AGENS geassocieerd met de syntactische functie SUBJECT. Bespreek in dat verband de zinnen in (2.2): welke semantische en syntactische functie hebben de onderstreepte naamwoordgroepen?

- (2.2) a. De spiegel spatte in duizend stukjes uiteen op de grond
b. Teun schrok zich een hoedje
c. Daan zag hem de stukken opvegen
d. Kim kreeg later een nieuw exemplaar

3. Natuurlijk weet je wel of een woord een werkwoord, een naamwoord, een adjectief, of een prepositie is. Maar kun je het ook bewijzen? Haal uit een willekeurige tekst telkens twee werkwoorden, naamwoorden, adjectieven, en preposities. Maak dan zinnetjes die laten zien dat die woorden inderdaad tot die woordklassen behoren. Gebruik de distributie-eigenschappen van de woordklassen die besproken worden in § 2.

4. Bekijk de volgende affixen uit het Nederlands:

(2.3) *-lijk, -heid, -baar, ont-*

- a. Noem voor elk van deze affixen drie woorden waar ze aan vastgehecht kunnen worden, zodanig dat een nieuw woord ontstaat.
- b. Bepaal aan de hand van de criteria in § 2 wat de woordklasse is van het basiswoord en van het nieuw ontstane woord.

5. Bekijk de volgende samenstellingen uit het Nederlands:

(2.4) geelzucht	doodmoe
voorsprong	grijpgraag
verhuisbericht	overvallen
veldsla	glasblazen

- Uit woorden van welke klasse zijn deze samenstellingen samengesteld?
- Wat is de woordklasse van de samenstelling als geheel?

6. Herhaal oefening 3, maar gebruik nu in plaats van de distributiekennmerken de *vormkenmerken*, zoals besproken in § 3.

7. Een oefening over agreement (congruentie), zie pp. 71-72. In het Welsh vertoont het werkwoord *agreement* met één bepaald type naamwoordgroep, maar die *agreement* is in bepaalde opzichten anders dan de *agreement* in het Nederlands. Bekijk de zinnen in (2.5), en geef dan antwoord op de volgende vragen:

- Met wat voor naamwoordgroep vertoont het werkwoord in het Welsh *agreement*? (Noem de grammaticale functie van die naamwoordgroep).
- Welke functionele categorieën van de naamwoordgroep zijn gerepresenteerd in de *agreement*-morfologie van het werkwoord? (D.w.z., met welke kenmerken van de NP vertoont het werkwoord *agreement*?)
- Welke beperkingen gelden er voor deze *agreement*?
- Waarom zijn (2.5c) en (2.5g) ongrammaticaal?

(2.5) a. Gwel-odd   fy   ffrind ddreigiau
 zien-PAST:3SG   mijn   vriend draken
 'Mijn vriend heeft draken gezien.'

b. Gwel-odd   fy   ffrind-iau ddreigiau
 zien-PAST:3SG   mijn   vriend-PL draken
 'Mijn vrienden hebben draken gezien.'

c. *Gwel-son   fy   ffrind-iau ddreigiau
 zien-PAST:3PL   mijn   vriend-PL draken
 ('Mijn vrienden hebben draken gezien.')

- d. Gwel-ais   i   ddreigiau
 zien-PAST:1SG   ik   draken
 'Ik heb draken gezien.'
- e. Gwel-odd   hi   ddreigiau
 zien-PAST:3SG   zij   draken
 'Zij heeft draken gezien.'
- f. Gwel-son   nhw   ddreigiau
 zien-PAST:3PL   zij   draken
 'Zij hebben draken gezien.'
- g. *Gwel-odd   nhw   ddreigiau
 zien-PAST:3SG   zij   draken
 ('Zij hebben draken gezien.')

8. Een oefening m.b.t. actief/passief (zie p. 70 en § 1.3.2). Het Zuid-Tiwa is een inheemse Amerikaanse taal gesproken in New Mexico, die net als het Nederlands en het Engels een passiefconstructie heeft. Maar in het Zuid-Tiwa bestaan er wat beperkingen op de vorming van een passiefconstructie die we in de Europese talen niet hebben. Bekijk zinnen in (2.6) zorgvuldig en beantwoord dan de volgende vragen:

- a. Welke syntactische beperking geldt er voor de passief in het Zuid-Tiwa?
 b. Waarom zijn (2.6d), (2.6f) en (2.6j) ongrammaticaal?

Tip: je moet goed naar de glossen kijken! Daarin staan wat merkwaardige zaken. Bijvoorbeeld, in (2.6c) is er één prefix *bey-* dat uitdrukt dat het subject 2e persoon is en het object 1e persoon. Gebruik de lijst afkortingen op p. vi.

- (2.6) a. seuanide liora-mu-ban
 man   dame-zien-PAST
 'De man zag de dame.'
- b. liora   mu-che-ban   seuanide-ba
 dame zien-PASS-PAST   man-door
 'De dame werd gezien door de man.'

- c. bey-mu-ban
2SG:1SG-zien-PAST
'Jij zag mij.'
- d. *te-mu-che-ban   'ĩ-ba
1SG-zien-PASS-PAST   jij-door
('Ik werd door jou gezien.')
- e. i-mu-ban
1SG:2SG-zien-PAST
'Ik zag jou.'
- f. *a-mu-che-ban   na-ba
2SG-zien-PASS-PAST   ik-door
('Jij werd door mij gezien.')
- g. te-mu-che-ban   seuanide-ba
1SG-zien-PASS-PAST   man-door
'Ik werd gezien door de man.'
- h. a-mu-che-ban   seuanide-ba
2SG-zien-PASS-PAST   man-door
'Jij werd gezien door de man.'
- i. a-mu-che-ban   awa-ba
2SG-zien-PASS-PAST   hij-door
'Jij werd gezien door hem.'
- j. *seuanide   mu-che-ban   na-ba
man   zien-PASS-PAST   ik-door
('De man werd door mij gezien.')

9. Maak voor jezelf een tabel met de vorm- en distributiekennmerken in het Nederlands van de vier belangrijkste woordklassen: naamwoorden, werkwoorden, adjectieven, preposities.

Hoofdstuk 3, Zinnen (pp. 75-104)

1. Bestudeer de zinnen in (3.1) en onderzoek door middel van welke kenmerken telkens wordt uitgedrukt dat de zin finiet is. Het gaat daarbij om functionele categorieën op het werkwoord, zoals tijd, en agreement — in persoon en getal — met het subject. Benoem deze kenmerken als ze voorkomen, en zeg hoe ze uitgedrukt worden (als prefixen, suffixen, aparte elementen, hulpwerkwoorden, etc.).

- (3.1) a. wa treanrü mwâ nrâ hôdrô mwâ (Tinrin)
 de persoon daar 3SG verbranden hut
 'Die persoon heeft de hut in brand gestoken.'
- b. Maro-n atec ir mard-u-n (Armeens)
 Maro-de haten:PAST:3SG haar echtgenoot-DAT-de
 'Maro kreeg een hekel aan haar echtgenoot.'
- c. na-mši fī amrik kulla sana (Tsjadisch Arabisch)
 IMPERF:1SG-gaan naar Amerika elk jaar
 'Ik ga elk jaar naar Amerika.'
- d. Hejeke-l-∅ oroči-l-duk bilek-u-ten tie-r (Even)
 Koryak-PL-SU Even-PL-from woonplaats-OB-PL nemen-NONFUT:3PL
 'De Koryaks namen de Even hun woonplaatsen af.'
- e. Taroo ga sono tegami o yon-da (Japans)
 Taru SU die brief OB lezen-PAST
 'Taru las die brief.'
- f. ngaju ka-rna wangka-mi (Warlpiri)
 ik AUX:PRES-1SG:SU spreken-NONPAST
 'Ik spreek.'
- g. Efallai ei bod hi yn y gegin (Welsh)
 misschien 3SG:FEM zijn zij in de keuken
 'Misschien is/was ze in de keuken.'

2. Bekijk de volgende zinnen uit het Nederlands, en probeer voor jezelf uit te maken wat de modale hulpwerkwoorden precies voor betekenis hebben in deze voorbeelden.

- (3.2)
- a. Jullie moeten je mond houden
  - b. Jan moet zo nodig hoogleraar worden
  - c. Hij moet wel rijk zijn anders zou hij niet zo met geld strooien
  - d. Die film moet heel aardig zijn
  - e. Ik wil kalief worden in plaats van de kalief
  - f. Die la wil maar niet open
  - g. Er wil hier nog wel eens een ongeluk gebeuren
  - h. Zita kan al lopen
  - i. U kunt doorlopen
  - j. Hij kan wel verongelukt zijn
  - k. Jullie mogen daar gaan zitten
  - l. Dat mag dan wel waar zijn, leuk is het niet
  - m. Teun mag nog wel eens uit zijn slof schieten

3. Bepaal van de onderstaande zinnen

- a. hoeveel deelzinnen ze bevatten;
- b. welke deelzinnen hoofdzinnen zijn;
- c. en welke deelzinnen bijzinnen zijn.

- (3.3)
- a. Ik probeer om te begrijpen waar jij het over hebt
  - b. Die oude man met die lange bakkebaarden is in de jaren '30 nog gitarist geweest bij de band "John de Mol and his Swing Specials"
  - c. Wie de schoen past trekke hem aan
  - d. Dat je dat niet weet!
  - e. En dan zeker met het smoesje aankomen dat je in de file stond!

4. Gebruik zoveel mogelijk criteria uit § 3.2.2 om te bewijzen dat zin (3.4a) een hoofdzin is en zin (3.4.b) een bijzin (zie p. 89).

- (3.4)
- a. Teun drinkt
  - b. ..dat Teun drinkt

5. De volgende paren zinnen leveren problemen op bij het bepalen van wat de hoofd- en de bijzinnen zijn. Welke problemen? Gebruik bij het beantwoorden van deze vraag de definitie van *deelzin* op p. 75.

- (3.5) a. ..dat ik zag dat de zon de zee in zakte
 b. ..dat ik de zon de zee in zag zakken

- (3.6) a. Ik heb geprobeerd je op de hoogte te houden
 b. Ik heb je op de hoogte proberen te houden

6. Een oefening over relatiefzinnen. Van elk voorbeeld worden de volgende gegevens gevraagd: (i) wat is het *hoofd* van de relatiefzin (p. 99), (ii) of de relatiefzin vóór of achter het hoofd staat, (iii) waar in de relatiefzin het hoofd thuishoort, en (iv) of op de plaats waar het hoofd thuishoort een open plaats is of iets anders. De eerste zin doe ik zelf bij wijze van voorbeeld.

- (3.7) a. Man zan-i râ ke John be u sibe zamini dâd
 ik vrouw-de OB dat John aan haar aardappel gaf

mishemnasam (Perzisch)
 ken

'Ik ken de vrouw aan wie John de aardappel gaf.'

(i) Het hoofd is *zani* 'de vrouw'; (ii) de relatiefzin volgt op het hoofd; (iii) het hoofd hoort thuis in de positie van het object van de prepositie *be* 'aan'; (iv) in die positie staat geen open plaats maar een pronomen *u* 'haar'.

- b. ha-sarim she ha-nasi shalax otam la-mitsraim (Hebreeuws)
 de-ministers dat de-president stuurde ze naar-Egypte
 'de ministers die de president naar Egypte stuurde'

- c. John mle aye l-ø vbera (Urhobo)
 John zag vrouw dat-zij slapen
 'John zag de vrouw die sliep.'

- d. Pöydällä tanssinut poika oli sairas (Fins)
 op.tafel gedanst jongen was ziek
 'De jongen die op tafel gedanst had was ziek.'

- e. Han är en man som jag kan lita på (Zweeds)
 hij is een man dat ik kan vertrouwen op
 'Hij is een man op wie ik kan vertrouwen.'

- f. Taroo ga yonda hon (Japans)
 Taru su las boek
 'het boek dat Taru las'

Hoofdstuk 4, Hoofden en woordgroepen (pp. 105-134)

1. Bewijs aan de hand van § 4.1.1.3 dat de onderstreepte woorden in (4.1) de hoofden zijn van de woordgroepen tussen vierkante haakjes.

- (4.1) a. Kim geeft [haar oude afgedragen kleren] aan het Leger des Heils.
 b. Teun [vertrouwde op haar snelheid]
 c. Dat is een [hele goede] suggestie
 d. [Hier recht boven] woont een gezin met vijf kinderen

2. Bekijk de zinnen in (4.2) en bepaal voor elk van de woordgroepen tussen vierkante haakjes (i) wat het hoofd is, (ii) wat voor woordklasse de woordgroep heeft (NP, VP, AP, of PP), en (iii) of de woordgroep hoofdfinaal of hoofdinitieel is.

- (4.2) a. Ahmet [bu kitabı isti-yor] (Turks)
 Ahmet dit boek wil-PRES
 'Ahmet wil dit boek.'
- b. [Ondarrúra áño] (Baskisch)
 Ondarroa naar
 'naar Ondarroa'
- c. [na hurat [la mbapa]] (Kambera)
 de brief aan/van echtgenoot
 'de brief aan/van mijn man'
- d. [yo-gu numa e-na] (Bare)
 POSS-mijn huis in-3SG
 'in mijn huis'
- e. [alc'houez dor an ti] (Bretons)
 sleutel deur het huis
 'de sleutel van de deur van het huis'

3. a. Bepaal aan de hand van de woordvolgorde binnen de PPs, NPs, APs, CPs (p. 116), en DPs (p. 117) of het Nederlands een hoofdinitiële of een hoofdfinale taal is.
 b. Beantwoord nu dezelfde vraag aan de hand van de woordvolgorde binnen de VP.
4. Bekijk de woorgroepen in (4.3) en bepaal (i) wat het hoofd is en wat de afhankelijke elementen zijn, (ii) wat de relatie is tussen het hoofd en zijn afhankelijke elementen (zie hiervoor tabel 4.1 op p. 124), en (iii) of de constructies *head marking* of *dependent marking* zijn.

- (4.3) a. beje halgan-in (Evenki)
 man been-3SG:POSS
 'de man z'n been'
- b. ye-sa-núhwe'-s (Mohawk)
 FEM:SG:SU-2SG:OB-leuk.vinden-HAB
 'Zij vindt jou leuk.'
- c. kungaka-r d'ari-tyn (Evenki)
 kind-PL voor-3PL:POSS
 'voor kinderen'
- d. bez brat-a (Russisch)
 zonder broer-GEN
 'zonder (mijn/jouw/zijn/haar etc.) broer'
- e. dee-n aaxča (Tsjetsjeens)
 vader-GEN geld
 'vader z'n geld'
- f. az ember ház-a (Hongaars)
 de man huis-3SG
 'de man z'n huis'

5. Deze vraag gaat over het verschil tussen *complementen* en *adjuncten* binnen de NP. In (4.4) is de zin tussen haakjes een complement van het naamwoord *bericht*, en in (4.5) is het een adjunct (het is een relatiefzin, zie § 3.4). In (4.6)-(4.8) staan

drie verschillen tussen de twee typen constructies geïllustreerd (in de a-zin is de deelzin tussen haakjes steeds een complement, in de b-zin een adjunct). Beschrijf zo precies mogelijk wat de verschillen zijn.

- (4.4) het bericht [dat jij iets zou voorlezen]
- (4.5) het bericht [dat jij zou voorlezen]
- (4.6) a. de berichten [dat/*die jij iets zou voorlezen]
b. de berichten [die/*dat jij zou voorlezen]
- (4.7) a. het bericht [dat/*wat jij iets zou voorlezen]
b. het bericht [dat/%wat jij zou voorlezen]

NB. het teken % geeft aan dat de zin voor sommige sprekers acceptabel is

- (4.8) a. de mededeling [dat/*die jij iets zou voorlezen]
b. de mededeling [die/*dat jij zou voorlezen]

Hoofdstuk 5, Hoe identificeer je constituenten? (pp. 135-168)

- Bespreek het verschil tussen 'lexicale' ambiguïteit (ambiguïteit die een kwestie is van woordbetekenis) en structurele ambiguïteit aan de hand van de volgende twee moppen uit de film *Mary Poppins* (Disney, 1964).
  - (5.1) The other day when she answered the bell there was a man at the door, and the man said: "I'm terribly sorry, but I just ran over your cat." And then the man said: "I'd like to replace your cat." And she said: "That's fine, but how good are you at catching mice?"
  - (5.2) A: Speaking of names, I know a man with a wooden leg named Smith.
B: What's the name of his other leg?
- Constituenten vormen een semantische eenheid: de woorden die tot een constituent behoren horen qua betekenis meer bij elkaar dan bij de woorden die niet tot die constituent behoren. Bijvoorbeeld, in *nieuwe amerikaanse auto* horen *amerikaanse*

en *auto* meer bij elkaar dan bij *nieuwe*: het is een [amerikaanse auto] die [nieuw] is. De haakjesnotatie (zie p. 136) kan die betekenisrelaties goed laten zien:

[nieuwe [amerikaanse auto]]

Gebruik nu de haakjesnotatie om aan te geven welke woorden in de voorbeelden in (5.3) bij elkaar horen (dus: een groep vormen). Ga door tot alle woorden in een groep opgenomen zijn. Denk niet aan de constituentschapstests die in dit hoofdstuk besproken worden, maar alleen aan hoe jij vindt dat de woorden qua betekenis bij elkaar horen.

- (5.3) a. the bus station manager's office
 b. your local family food store
 c. the leading leather furniture specialists
 d. the former American president's family
 e. the intelligent woman's guide to socialism and capitalism

3. Bekijk de volgende zinnen:

- (5.4) a. De jongens [bekeken de man met de verrekijker]
 b. De jongens [bekeken de man met de pruik]

- a. Bepaal aan de hand van de constituentschapstests in § 1-2 (isoleren, vervangen, verplaatsen) welke constituenten het gedeelte tussen vierkante haakjes in (5.4a) en (5.4b) bevat. Er zijn twee oplossingen voor (5.4a) en één voor (5.4b)!
- b. Teken een boomstructuur voor het gedeelte tussen vierkante haakjes in (5.4a) en (5.4b) waaruit de verschillen in constituentstructuur duidelijk worden.

4. Zet de boomstructuur in (50) op p. 152 om in een haakjesstructuur. Voorzie de haakjes ook van labels.

5. Een oefening over de verplaatsing van constituenten. Het Welsh is een taal waarbij het finiete werkwoord in principe op de eerste plaats komt, zoals *oedd* 'was' in (5.5); het niet-finiete werkwoord *dweud* 'vertellen' staat in de zin verder naar achteren:

- (5.5) Oedd fy ffrind yn dweud ei hanes wrth yr athro y bore 'ma
 was mijn vriend PROG vertellen haar verhaal aan de leraar de morgen hier
 'Mijn vriendin vertelde vanmorgen haar verhaal aan de leraar.'

Maar door veranderingen in de woordvolgorde kan op een bepaalde constituent de nadruk (focus) komen te liggen. Bekijk de zinnen in (5.6) en noem (i) het procédé dat het Welsh blijkbaar gebruikt om constituenten te focusen en (ii) welke constituent telkens gefocust wordt. Zin (5.6a) hebben we nog vertaald, kun je voor de overige zinnen zelf een geschikte vertaling bedenken?

- (5.6) a. Fy ffrind oedd yn dweud ei hanes wrth yr athro y bore 'ma
 mijn vriend was PROG vertellen haar verhaal aan de leraar de morgen hier
 'Het was mijn vriendin die vanmorgen haar verhaal aan de leraar vertelde.'
- b. Ei hanes oedd fy ffrind yn ddweud wrth yr athro y bore 'ma
 haar verhaal was mijn vriend PROG het:vertellen aan de leraar de morgen hier
- c. Wrth yr athro oedd fy ffrind yn dweud ei hanes y bore 'ma
 aan de leraar was mijn vriend PROG vertellen haar verhaal de morgen hier
- d. Dweud ei hanes wrth yr athro oedd fy ffrind y bore 'ma
 vertellen haar verhaal aan de leraar was mijn vriend de morgen hier
- e. Y bore 'ma oedd fy ffrind yn dweud ei hanes wrth yr athro
 de morgen hier was mijn vriend PROG vertellen haar verhaal aan de leraar

In zin b. en d. gebeuren nog een paar vreemde dingen; kun je zeggen wat?

6. In opdracht 3 heb je de woordgroepen tussen haakjes in (5.7) (= (5.4)) geanalyseerd aan de hand van de drie constituentschapstests isoleren, vervangen, en verplaatsen. Pas nu ook de coördinatietest op deze woordgroepen toe, en kijk of de analyse bevestigd wordt.

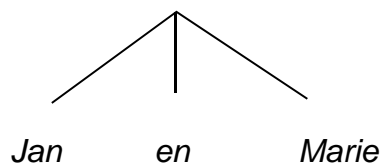
- (5.7) a. De jongens [bekeken de man met de verrekijker]
 b. De jongens [bekeken de man met de pruik]

7. Geef van de woordgroepen tussen haakjes in (5.8) aan wat het hoofd, het complement, en de specifier is; teken daarna van elke woordgroep een boomstructuur.

- (5.8) a. Caesar's verovering van Rome
 b. tamelijk trots op het resultaat
 c. snel iedereen waarschuwen
 d. vlak voor sluitingstijd

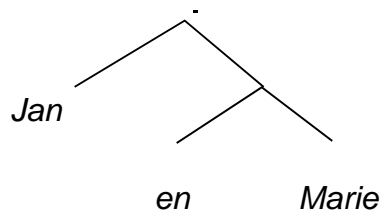
8. Coördinatie hebben we in het boek weergegeven als in (5.9):

(5.9)

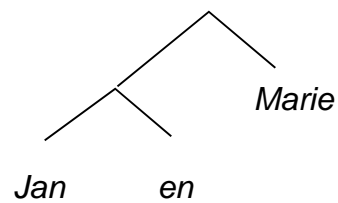

Maar het zou ook kunnen dat de structuur moet zijn als in (5.10) of (5.11):

(5.10)

(5.11)

Bespreek in dat verband de volgende verschijnselen:

- (5.12) a. Ik heb Jan en Marie gezien
 b. Ik heb Jan gezien en Marie
 c. *Ik heb Marie gezien Jan en

- (5.13) a. Ik heb Jan gezien en Marie
 b. A: Ik heb Jan gezien.
 B: En Marie?
 c. A: Ik heb Marie gezien.
 B. *Jan en?

9. Bekijk de onderstaande zinnen uit het Baskisch (uit Saltarelli 1988).

(5.14) a. te-a   ala   kafe-a   nahi   d-u-zu ?
 thee-OB:SG   of   koffie-OB:SG   willen   3OB-AUX-2SU
 ‘Wil je thee of koffie?’

b. lore   haundi   eta   usaindun-ak   gusta-tzen
 bloem groot   en   sterk.ruikend-PL:OB   houden.van-HAB

za-izk-it
 AUX-PL:OB-1SG:SU

‘Ik hou van grote, sterk ruikende bloemen.’

c. filma   ikus-i   d-u-zu   ala   ikas-ten
 film:SG:OB   zien-PERF   3OB-AUX-2:SG:SU   of   studeren-HAB

geldi-tu   z-a-ra ?
 blijven-PERF   2SU-PRES-zijn

‘Ben je naar de film gegaan of ben je blijven studeren?’

d. Mikel-ek   etxe-a   sal-du   eta   baserri-a
 Michael-SU   huis-SG:OB   verkopen-PERF   and   boerderij-SG:OB

eros-i   d-u
 kopen-PERF   3OB-AUX:3SG:SU

‘Michael heeft het huis verkocht en een boerderij gekocht.’

Beantwoord nu de volgende vragen over deze zinnen:

- a. Benoem de woordklasse van de woordgroepen die in elke zin gecoördineerd worden.
- b. Teken (bij benadering) een boomstructuur voor elke zin, waarin duidelijk wordt welke constituenten gecoördineerd zijn. Gebruik de structuur in (63) op p. 157 als model, met dit verschil dat het hulpwerkwoord (AUX) in het Baskisch rechts van zijn complement staat. Als er geen subject in de zin staat mag je de NP-knoop die normaal gesproken het subject bevat leeg laten.

- c. Werpen deze zinnen een ander licht op de vraag of het Baskisch een VP-constituent heeft (zie § 5.3.4) ?

Hoofdstuk 6, Onderlinge relaties in de zin (pp. 169-206)

1. Bekijk de volgende paren zinnen uit het Nederlands:

- (6.1) a. Kim koopt een huis.
 b. Kim een huis kopen? (Dat nooit!)
 (vgl. *Kim kopen een huis?)
- (6.2) a. (Ik zag dat) Kim een huis kocht.
 b. (Ik zag) Kim een huis kopen.
- (6.3) a. Kim koopt altijd maar huizen.
 b. Kim's altijd maar huizen kopen (begint mij te irriteren).
 (vgl. *Kim's kopen altijd maar huizen...)
- (6.4) a. Kim kocht een huis.
 b. Kim heeft een huis gekocht.
- (6.5) a. Kim gaat huizen kopend door het leven
 b. *Kim gaat kopend huizen door het leven

Beantwoord nu de volgende vragen:

- a. Het werkwoord *kopen* staat in deze zinnen soms vóór het object (VO) en dan weer er achter (OV). Welke twee factoren zijn blijkbaar relevant voor de volgorde van het werkwoord en het object?
- b. Is er een volgorde (OV of VO) die je op grond van deze zinnen als de ongemarkeerde volgorde van de Nederlandse zin zou willen beschrijven?
2. Hieronder staan drie sets met data (gegevens), achtereenvolgens uit het Yalarnnga (een Australische taal), het Swahili (een Bantutaal), en het Tongaans (een Oceanische taal). Bepaal voor elke taal a) of hij gekenmerkt wordt door een nominatief/accusatief-systeem dan wel door een ergatief/absolutief-systeem, en b)

op welke wijze het nominatief/accusatief- of ergatief/absolutief-systeem vormgegeven is (d.w.z. via naamval of agreement).

(6.6) *Yalamnga* (Blake 1977)

- a. *ngia wakamu*
ik:SU viel
'Ik ben gevallen.'

- b. *nga-tu kupi walamu*
ik-SU vis:OB doodde
'Ik heb een vis gedood.'

- c. *kupi-ngku ngia tacamu*
vis-SU ik:OB beet
'Een vis heeft me gebeten.'

(6.7) *Swahili* (Dixon 1994)

- a. *tu-li-anguka*
1PL-PAST-vallen
'We vielen.'

- b. *m-li-anguka*
2PL-PAST-vallen
'Jullie vielen.'

- c. *m-li-tu-ona*
2PL-PAST-1PL-zien
'Jullie zagen ons.'

- d. *tu-li-wa-ona*
1PL-PAST-2PL-zien
'Wij zagen jullie.'

(6.8) *Tongaans* (Anderson 1976)

- a. na'e lea 'a etalavou
 PAST spreken jongeman
 'De jongeman sprak.'
- b. na'e alu 'a tevida ki fisi
 PAST gaan David naar Fiji
 'David ging naar Fiji.'
- c. na'e tamate'i 'a kolaiate 'e tevida
 PAST doden Goliath David
 'David doodde Goliath.'
- d. na'e ma'u 'e siale 'a e me'a'ofa
 PAST ontvangen Charlie DET geschenk
 'Charlie ontving het geschenk.'

3. Een oefening over agreement. De data zijn uit het Lakhota, een noordamerikaanse taal uit de Sioux-familie (bewerkt naar Van Valin 1985). Bekijk eerst de zinnen in (6.9) en beantwoord de vragen die er onder staan (het teken $\emptyset$ geeft de afwezigheid van een prefix aan dat er in andere vormen van het werkwoord wel staat).

- (6.9) a. wičháša ki mathó wã $\emptyset$ - $\emptyset$ -kté
 man de beer een 3SG:OB-3SG:SU-doden
 'De man doodde een beer.'
- b. mathó wã wičháša ki $\emptyset$ - $\emptyset$ -kté
 beer een man de 3SG:OB-3SG:SU-doden
 'Een beer doodde de man.'
- c. wičháša ki mathó óta wičhá- $\emptyset$ -kté
 man de beer veel 3PL:OB-3SG:SU-doden
 'De man doodde veel beren.'

a. Met welke argumenten van het werkwoord vertoont het werkwoord agreement?

b. Op welke manier wordt de agreement in het Lakhota uitgedrukt?

- c. Bekijk nu de zinnen in (6.10), vergelijk ze met die in (6.9), en probeer uit te vinden hoe het komt dat zin (6.10a) en (6.10b) grammaticaal zijn, maar zin (6.10c) en (6.10d) niet.

- (6.10) a. wičháša ki ixʔé óta ø-yāke
 man de steen veel 3SG:SU-zien
 'De man zag veel stenen.'
- b. wičháša ki mathó óta wičhá-ø-yāke
 man de beer veel 3PL:OB-3SG:SU-zien
 'De man zag veel beren.'
- c. *wičháša ki ixʔé óta wičhá-ø-yāke
 man de steen veel 3PL:OB-3SG:SU-zien
 (bedoeld: 'De man zag veel stenen.')
- d. *ixʔé ki hená hokšíla wā ø-pi-phá
 steen de DEM jongen een 3SG:OB-3PL:SU-treffen
 (bedoeld: 'Die stenen troffen een jongen.')

4. De volgende zin uit het Latijn, aangebracht op een balustrade van het Nijmeegse Valkhof (<http://www.noviomagus.nl/Stadswandeling/NatuurWandeling.htm>), bevat een aantal discontinue constituenten (zie § 6.2.2). Gebruik de glossen (met name de kenmerken naamval, getal, en geslacht) en de vertaling, om die discontinue constituenten te identificeren.

- (6.5) Quem da-bi-s haec possi-t
 welke-ACC:SG:MASC geven-FUT-2SG DEM:ACC:NTR:PL kunnen:CTF:PRES-3SG
- qui dare cuncta locu-m ?
 REL:NOM:SG:MASC geven allemaal-ACC:NTR:PL plaats-ACC:SG:MASC

'Welke plaats kun je geven (i.e. *noemen*) die dit alles kan geven (i.e. *bieden*)?'

5. In de volgende zinnen is het onderstreepte woord telkens het subject. Bewijs dat door de infinitieftest toe te passen, die besproken wordt onder (i) op p. 193.

- (6.6) a. Jan leest een boek
 b. De race wordt spannend
 c. Het regent
 d. De zittende president werd herkozen
 e. Mijn stinkende best doe ik

6. In (6.7) hebben we van de zin *Bevers bouwen dammen* NPs gemaakt (nominalisatie). Je ziet dat sommige nominalisaties geslaagd zijn, en andere niet. Hoe zou je deze verschijnselen kunnen gebruiken als test om subjecten en objecten in het Nederlands te identificeren?

- (6.7) a. *het bevers dammen bouwen
 b. het dammen bouwen van bevers
 c. *het bevers bouwen van dammen
 d. het bouwen van/*door dammen van/door bevers
 e. ??het bouwen van bevers van dammen

7. Op p. 204 lees je dat in de passiefconstructie sommige talen, zoals het Nederlands, het *direct* object tot subject kunnen maken, en andere, zoals het Engels, het *indirect* object. Bekijk de onderstaande zinnen uit het Chichewa (een Bantu-taal) en bepaal welke typen objecten in het Chichewa wel en niet subject kunnen worden (m.a.w. gedraagt het Chichewa zich als het Nederlands of als het Engels?). Is er een verband met de aan- of afwezigheid van object agreement? (Zie p. 186 voor uitleg over de naamwoordklassen in de Bantu-talen, die in de glossen met nummertjes zijn aangegeven.)

- (6.8) a. Chi-tsiru chi-na-wa-gulira m-phatso a-tsikana
 7-dwaas SU:7-PAST-OB:2-kopen 9-kado 2-meisje
 'De dwaas kocht [voor] de meisjes een kado.'
- b. A-tsikana a-na-guliridwa m-phatso ndi chi-tsiru
 2-meisje SU:2-PAST-kopen:PASS 9-kado door 7-dwaas
- c. *M-phatso i-na-guliridwa a-tsikana ndi chi-tsiru
 9-kado SU:9-PAST-kopen:PASS 2-meisje door dwaas
- d. *Chi-tsiru chi-na-i-gulira a-tsikana m-phatso
 7-dwaas SU:7-PAST-OB:9-kopen 2-meisje 9-kado

8. Op . 157-158 van hoofdstuk 5 hebben we gezien dat het indirect object en het direct object hiërarchisch georganiseerd zijn: het indirect object zit 'hoger in de boom' dan het direct object. Dan verwacht je dus dat de asymmetrieën tussen het subject en het object (besproken op p. 193-194) ook bestaan tussen het indirect object en het direct object. Bespreek in dit verband de verschijnselen in (6.9) (NB, het eerste zinsdeel is telkens het subject):

- (6.9) a. [Niemand] heeft [ook maar iemand] [geld] gegeven
 b. [Niemand] heeft [mij] [ook maar iets] gegeven
 c. [Ik] heb [niemand] [ook maar iets] gegeven
 d. *[Ook maar iemand] heeft [niemand] [geld] gegeven
 e. *[Ook maar iemand] heeft [mij] [niets] gegeven
 f. *[Ik] heb [ook maar iemand] [niets] gegeven

9. Als we in het Nederlands twee deelzinnen coördineren, dan kunnen we in de tweede deelzin het subject weglaten als dat verwijst naar hetzelfde element als het subject van de eerste deelzin:

(6.10) [Jan kwam thuis] en [(hij) pakte een boterham]

Zoals beschreven op p. 195 kunnen we dat gegeven gebruiken om het subject te vinden. Voor het IJslands bevestigt dat de conclusie van § 6.5.2.2.1 dat het element met de 'quirky' naamval een subject is. Leg dat uit aan de hand van voorbeeld (6.11):

(6.11) a. Mér líkar vel við hana
 ik:DAT leuk.vinden met haar
 'Ik vind haar leuk.'

b. Ég sá stúlkuna og (mér) líkaði vel við hana
 ik:NOM zag het.meisje:ACC en ik:DAT leuk.vinden:PAST met haar
 'Ik zag het meisje en (ik) vond haar leuk.'

Maar voor het Dyirbal, een Australische taal met een ergatief systeem (zie p. 181), leidt deze test (in voorbeeld 9.7) tot een merkwaardige conclusie. Welke? (Vergelijk (6.12) met de zinnen in (24) op p. 181.)

- (6.12) nguma banagan^yu, — yabu-nggu buran
 vader:ABS kwam.terug moeder-ERG zag
 ‘Vader kwam terug en moeder zag (hem).’

Hoofdstuk 7, Syntactische processen (pp. 207-229)

1. Bekijk de onderstaande zinnen en beschrijf de kenmerken van de passiefconstructie in de verschillende talen.

- (7.1) a. Per tenkte på reis-en til Drøbak (Noors)
 Per denken-PAST aan reis-de naar Drøbak
 ‘Per dacht aan de reis naar Drøbak.’

- b. Reis-en til Drøbak ble tenkt på
 reis-de naar Drøbak blijven-PAST denken-PART aan
 ‘Er werd gedacht aan de reis naar Drøbak.’

- (7.2) a. Xiao Wang da le Xiao Li (Mandarijn Chinees)
 Xiao Wang slaan ASP Xiao Li
 ‘Xiao Wang heeft Xiao Li geslagen.’

- b. Xiao Li bei Xiao Wang da le
 Xiao Li Xiao Wang slaan ASP
 ‘Xiao Li is door Xiao Wang geslagen.’

- (7.3) a. August-us Caesar-em lauda-t (Latijn)
 Augustus-NOM Caesar-ACC prijzen-3SG:PRES
 ‘Augustus prijst Caesar.’

- b. Caesar August-o lauda-t-ur
 Caesar:NOM Augustus-ABL prijzen-3SG:PRES-PASS
 ‘Caesar wordt door Augustus geprezen.’
 ABL = ablatief, een bepaalde naamval

- (7.4) a. Juma a-li-ki-soma ki-tabu (Swahili)
 Juma:1 SU:1-PAST-OB:7-lezen 7-boek
 ‘Juma las het boek.’

- b. Ki-tabu ki-li-somwa na Juma
 7-boek SU:7-PAST-lezen:PASS met Juma
 'Het boek werd door Juma gelezen.'

NB, zie p. 186 voor de betekenis van de cijfertjes in de glossen

2. Bestudeer de volgende zinnen uit het Kambera (een Malayo-Polynesische taal, data ontleend aan Klamer 1994) en bepaal hoe de causatiefconstructie in deze taal gevormd wordt. (Let op: één cruciaal affix hebben we ongeglost gelaten.)

NB, zie voor de morfologie van het Kambera ook p. 128.

- (7.5) a. Na pakanabu-ta weling la ài
 3SG:NOM vallen-1PL:OB bewegen uit boom
 'Hij liet ons uit de boom vallen.'
- b. Da rara hàmu da pàu
 3PL:NOM rood lekker de:PL mango
 'De mango's zijn lekker rijp.'
- c. Na lui du ...
 3SG:NOM smelten NADRUK
 'Het zou moeten oplossen ... '
- d. Na palui-ya na liling
 3SG:NOM smelten-3SG:OB de:SG kaars
 'Hij smelt de kaars.'
- e. Da pakatuda-ya na anakeda
 3PL:NOM slapen-3SG:OB de:SG kind
 'Ze lieten het kind inslapen.'
- f. Napa jàka u kabeli ...
 later als 2SG:NOM terugkeren
 'Als je straks terugkomt ... '
- g. Parara-ya na pàu
 rood-3SG:OB de:SG mango
 'Laat de mango rijpen.'

- h. Da kawàra katuda
3PL:NOM beide slapen
'Ze slapen allebei.'
- i. Ta pakabeli-ha da tentara
1PL:NOM terugkeren-3PL:OB de:PL soldaat
'We halen de soldaten terug.'
- j. Ambu ta kanabu
NEG 1PL:NOM vallen
'(We moeten) niet vallen!'

3. Bekijk de volgende paren zinnen. De b-zinnen zijn wel geglost, maar niet vertaald. Geef de vertaling.

- (7.6) a. Yemronə-na qərir-ərkən-in ekək (Chuckchi)
Yemron-ERG zoeken-PRES-3SG:3SG zoon:ABS
'Yemron zoekt zijn zoon.'
- b. Yemron ine-lqərir-ərkən akka-gtə
Yemron:ABS ANTIPASS-zoeken-PRES:3SG zoon-DAT
- (7.7) a. Poro cise ta horari (Ainu)
groot huis in wonen
'Hij woont in een groot huis.'
- b. Poro cise e-horari
groot huis APPL-wonen
- (7.8) a. Hanako-ga hasi-o watat-ta (Japans)
Hanako-NOM brug-ACC over.gaan-PAST
'Hanako ging de brug over.'
- b. Sensei-ga Hanako-ni hasi-o watar-ase-ta
leraar-NOM Hanako-DAT brug-ACC over.gaan-CAUS-PAST

Bonusvraag: in het volgende paar zinnen, uit het Nivkh, zien we een alternantie die sterk lijkt op de causatiefalternantie. Toch is er een markant verschil: welk? Hoe zou je de functie van het morfeem p^h - in (7.9b) omschrijven?

(7.9) a. Jeskinivx magazin ark-t' (Nivkh)
winkelbediende winkel sluiten-FINIET
'De winkelbediende sloot de winkel.'

b. Magazin p^h-arkt-t'
winkel [?]-sluiten-FINIET
'De winkel ging dicht.'

4. Vraagwoordzinnen worden vaak gekarakteriseerd door vooropplaatsing van het vraagwoord of de vraagwoordgroep (§ 7.3.1). Toch is er veel variatie tussen talen ten aanzien van hoe ze vraagwoordzinnen maken. Bekijk de onderstaande zinnen en beschrijf zo exact mogelijk wat er met de vraagwoorden gebeurt.

(7.10) [De letters op de voorkant van welk boek] vind jij — het mooiste?

(7.11) a. Njikem a kɛ? npfɛt akendɔŋ (Nweh)
Njikem SU PAST eten bakbanaan
'Njikem at bakbananen.'

b. Njikem a kɛ? npfɛt ako ɔ?
Njikem SU PAST eten wat VRAAG
'Wat at Njikem?'

(7.12) Koj kŭde misliš [če — e otišŭl —]? (Bulgaars)
wie waar denken-2SG dat aux:3SG gaan:PART
'Wie denk je dat waarheen is gegaan?'

(7.13) Wat tinke jo [wa 't ik — sjoen ha] (Fries)
wat denken-2PL u wie dat ik zien:PART hebben:1SG
'Wie denkt u dat ik gezien heb?'

(7.14) a. Wat voor boeken denk je [dat ik — gekocht heb]?
b. Wat denk je [dat ik [— voor boeken] gekocht heb]?

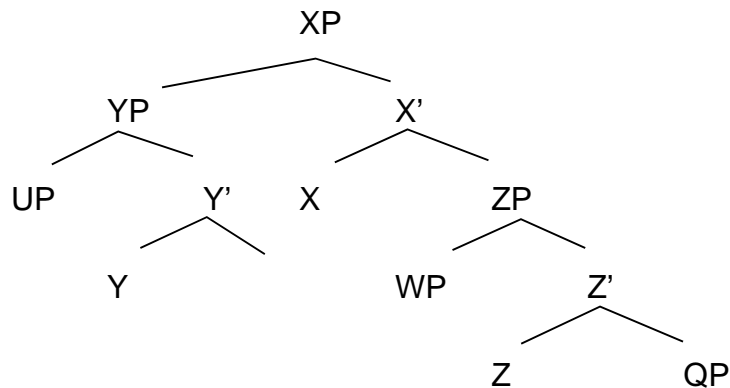
5. Bekijk de volgende zinnen:

(7.15) a. De deelnemers hadden Cruijff gezien
b. Jan beweerde [dat de deelnemers Cruijff gezien hadden]

3. Bekijk de (imaginaire) structuur in (8.3) en beantwoord de vragen die er onder staan:

(8.3)

a. Welke van de volgende knopen worden geregeerd door X ?

YP, WP, ZP, QP, Y.

b. Welke van de volgende knopen staan in een spec-head-relatie tot X ?

YP, WP, UP, ZP, Y.

c. Welke van de volgende knopen worden ge-c-commandeerd door X ?

Y, Z, X', Y', Z', WP, QP, ZP.

d. C-commandeert WP Z ?

e. Regeert WP Z' ?

4. De zinnen in (8.4) hieronder zijn enigszins vergelijkbaar met die van het type (8.31) in de tekst, *He saw him leave*. Het verschil is dat er in plaats van een infinitief nu een predicatief gebruikt adjectief staat. Bespreek de vraag of de vetgedrukte NPs gezien moeten worden als object van het werkwoord (*found*, *liep*, *piekerde*) of als subject van het adjectief. Teken een structuur voor dit soort constructies, in overeenstemming met je antwoord.

- (8.4) a. We found **him** gone
 b. Kim liep **haar schoenen** stuk
 c. Daan piekerde **zich** suf

5. In de onderstaande zinnen gaat er telkens iets mis in de relatie tussen het antecedent en het pronomen. Wat gaat er mis? Het beoogde antecedent staat telkens schuingedrukt. Bepaal eerst het karakter van het pronomen (een anafoor of een 'gewoon' pronomen), en gebruik dan de conclusies in § 8.3.3- 8.3.4.

- (8.5) a. * *Iedereen* denkt dat ik *zichzelf* aardig vind.
 b. * *Kim* heeft een hekel aan *haar*.
 c. * Mensen die *Kim en Teun* kennen noemen *elkaar* geniaal.

Leg ook uit waarom de onderstaande zinnen wel goed geïnterpreteerd kunnen worden:

- (8.6) a. Wat ik van *die mensen* vind? *Ze* zijn niet goed wijs.
 b. *Jij* hebt een hekel aan *jezelf*.
 c. *Kim's* moeder kende *haar* niet meer terug.

6. Kijk nog eens terug naar § 5.3.4. Daar hebben we de vraag besproken of alle talen dezelfde constituentenstructuur hebben. Het Baskisch bleek toen een probleem te zijn, omdat de tests die in het Engels het bestaan van de VP aantonen in het Baskisch niet werken. Bekijk nu de volgende Baskische zinnestukjes en bespreek opnieuw de vraag of zinnen in het Baskisch syntactische structuur hebben (NB in het Baskisch wordt het reflexieve pronomen weergegeven als een NP die letterlijk betekent 'zijn/haar hoofd'):

- (8.7) a. Aita-k   [bere buru-a]   hil   d-u
           vader-ERG   POSS hoofd-SG:ABS   doden   3ABS-AUX:3SG.ERG
           'Vader heeft zichzelf gedood.'
- b. * [Bere buru-a-k]   Miren   maite   d-u
           POSS hoofd-SG-ERG   Miren:ABS   houden.van   3ABS-AUX:3SG.ERG
           '[*] Zichzelf houdt van Miren.'

7. De opmerkingen over de interpretatie van pronomina en anaforen beschrijven de situatie in het Nederlands en het Engels heel aardig. Maar toch zijn de generalisaties in (8.70) niet zonder problemen. De volgende zinnen, uit verschillende talen, laten een paar van die problemen zien. Probeer aan te wijzen waar de problemen zitten (antecedent en pronomen/anafoor zijn weer schuingedrukt).

- (8.8) *Kim heeft haar boek uit* (Nederlands)
- (8.9) a. *Kim waske-t har-sels* (Fries)
 Kim wassen-3SG haar-zelf
 'Kim wast zichzelf.'
- b. *Kim waske-t har*
 Kim wassen-3SG haar
 'Kim wast zich.'
- (8.10) aaphai-le Raam-laaii barbaad gar-yo (Nepali)
 zelf-ERG Ram-DAT verwennen AUX-PART:3SG.MASC
 'Ram heeft zichzelf verwend.'
 (letterlijk: Zichzelf heeft aan Ram verwennen gedaan)
- (8.11) a. Kumaar tann-ai veru-kkir-aan (Tamil)
 Kumar REFL-ACC haten-PRES-3SG.MASC
 'Kumar haat zichzelf.' (*tannai* = Kumar)
- b. Kumaar avan-ai veru-kkir-aan
 Kumar PRON-ACC haten-PRES-3SG.MASC
 'Kumar haat hem.' (*avanai* ≠ Kumar)
- c. Kumaar [Raajaa tann-ai parrip peec-in-aan enru]
 Kumar Raja REFL-ACC over praten-PAST-3SG.MASC dat
- ninai-tt-aan
 denken-PAST-3SG.MASC
- 'Kumar dacht dat Raja over {zichzelf/hem} praatte.'
 (*tannai* = Raja of Kumar)

8. Op p. 194 zagen we dat negatief-polaire uitdrukkingen (zoals ook *maar iemand*) zich hetzelfde gedragen als anaforen:

- (8.12) a. Niemand heeft ook maar iets gedaan
 b. * Ook maar iemand heeft niets gedaan

We kunnen de parallelle tussen anaforen en negatief-polaire uitdrukkingen nu als volgt formuleren:

- (8.13) Een negatief-polaire uitdrukking moet gebonden worden door een negatief element.

Bekijk nu de zinnen in (8.14) en bepaal of *binden* in (8.13) misschien *lokaal binden* moet zijn, en of het juist is dat het negatieve element de negatief-polaire uitdrukking moet c-commanderen:

- (8.14) a. *Niemand* dacht dat ik er *ook maar iets* van zou begrijpen
 b. *Niemand's* schilderij heeft *ook maar iets* opgeleverd
 c. * De deelnemers die *niets* inleverden hebben *ook maar iets* gekregen

9. Bekijk de zinnen in (8.15). Wordt *zichzelf* hier ge-c-commandeerd door z'n beoogde antecedent, *Daan*? Staan *zichzelf* en *Daan* in dezelfde deelzin? Wat voorspellen de generalisaties in § 8.3.4 over de grammaticaliteit van deze zinnen?

- (8.15) a. *Zichzelf* heeft *Daan* nooit willen schilderen
 b. *Zichzelf* denk ik niet dat *Daan* ooit zou willen schilderen

Probeer aan de hand van de stof in § 7.3 en § 8.4 een verklaring te geven voor de grammaticaliteit van de zinnen in (8.15).